

PRÍSAHA NEMOCNIČNÉHO A KLINICKÉHO FARMACEUTA

MORÁLNY ASPEKT POVOLANIA

Charakterizovať činnosť nemocničných lekárníkov je potrebné tak na legislatívnej, ako morálnej úrovni. Veľmi často skloňovaný pojem „Hippokratova prísaha“ je v tejto dobe v očiach verejnosti chápaný ako neporušiteľný sľub lekára zaväzujúceho konať v duchu odborných, ale hlavne morálnych zásad.

■ História rozdelila kedysi jedno spoločné medicínsko-farmaceutické povolanie a pomenovala nový samostatný odbor „farmáciou“. Farmácia chápaná ako paraklinický odbor sa nástupom nemocničného lekárstva stáva odborom klinickým.

Legislatívny základ nemocničného lekárstva v Slovenskej republike bol daný zásadami č. 5/1991 Vestníka MZ SR na zriaďovanie a prevádzku nemocničných lekární. V tomto čase ešte nebola stanovená expedičná činnosť vytvorením nového oddelenia výdaja pre verejnosť, čo sa ale časom malo zmeniť.

V roku 1994 vznikla Sekcia nemocničných lekárníkov vo forme samostatnej odbornej sekcie Slovenskej lekárskej komory ako dobrovoľné združenie nemocničných lekárníkov, reprezentujúce a definujúce ich potreby a požiadavky.

Európska asociácia nemocničných lekárníkov (EAHP) začlenila v roku 1996 Sekciu nemocničných lekárníkov SLeK do svojich radov. Toto členstvo sa stalo predpokladom účasti slovenských nemocničných farmaceutov na vzdelávacích akciách organizovaných EAHP. Zároveň začala naša participácia na tvorbe dokumentov EAHP a formovaní politiky EAHP.

Slovenskí nemocniční lekárnici aktívne spolupracovali a spolupracujú aj so Sekciou nemocničnej farmácie Medzinárodnej farmaceutickej federácie (FIP). Zástupca Sekcie nemocničných lekárníkov SLeK sa v roku 2008 aktívne podieľal na tvorbe a prijatí zásadného dokumentu FIP v oblasti nemocničného lekárstva: Stanoviská Medzinárodnej farmaceutickej federácie (FIP) k budúcnosti nemocničného lekárstva (International Pharmacy Federation (FIP) Global Statements on Hospital Pharmacy).

Dôležitým míľnikom nemocničného lekárstva sa stali vyhlásenia nemocničného lekárstva.

Prípravná fáza trvala 18 mesiacov a počas nej sa pripravili návrhy podľa Delfskej metódy (Delphi process).

Na konferencii EAHP v máji 2014 sa zúčastnilo 34 národných organizácií nemocničných lekárníkov združených v EAHP a 34 európskych zdravotníckych organizácií a organizácií pacientov so sídlom v Bruseli. O vyhláseniach sa hlasovalo prostredníctvom vážených hla-

Mnoho ľudí však nevie, že obe profesie vykonávajú oveľa viac činností, s cieľom zabezpečiť pre pacientov optimálne výsledky liečby. Európska asociácia nemocničných lekárníkov (EAHP) a Európska spoločnosť klinickej farmácie (ESCP) spoločne predložili prísahu, ktorá funguje ako záruka excelentnosti pri poskytovaní lekárskej starostlivosti o pacienta.

Práca farmaceutov súčasne podporuje činnosť, progres a napredovanie zdravotníckych tímov a lekárskej profesie. Ich súčasťou je každodenná práca klinických a nemocničných lekárníkov.

„Prísaha je sľubom, ktorý členovia EAHP a ESCP dávajú pacientom a verejnosti, ktorej slúžia, zdravotníckym pracovníkom, s ktorými prichádzajú do styku a zdravotným systémom, v ktorých pracujú.“

sov asociácií členských krajín EAHP (50 %), európskych patientskych organizácií (25 %) a združení zastupujúcich lekárov a sestry na európskej úrovni (25 %). K potvrdeniu každého bodu vyhlásení bol potrebný 85 % súhlas. Bolo a je len na nás, ako s týmto materiálom naložíme.

V duchu Hippokrata s hlboko morálnym podtextom bola navrhnutá prísaha nemocničného a klinického farmaceuta.

Táto bola predložená na zasadnutí EAHP v Bruseli dňa 12. októbra 2021 a my ju predkladáme v plnom znení, so zápisom z tohto summitu.

Prísaha nemocničného a klinického farmaceuta navrhnutá EAHP a ESCP prezentuje verejnosti prácu klinických a nemocničných farmaceutov.

Zabezpečenie bezpečného používania liekov je jednou z kľúčových činností klinických a nemocničných farmaceutov..

Prísaha je sľubom, ktorý členovia EAHP a ESCP dávajú pacientom a verejnosti, ktorej slúžia, zdravotníckym pracovníkom, s ktorými prichádzajú do styku a zdravotným systémom, v ktorých pracujú.

Prísaha funguje ako kompas pre farmaceutov, aby dodržiavali najvyššie štandardy etiky, integrity a profesionality, keďže počas svojej kariéry poskytujú služby spoločnosti.

Prísaha zahŕňa a dotýka sa dôvery a rešpektu, rôznych aspektov starostlivosti o pacienta, tímov multidisciplinárnej starostlivosti, prevencie chorôb a podpory zdravia, vzdelávania a budúceho rozvoja lekárskej praxe.

Prezident ESCP Derek Stewart pred zverejnením prísahy zdôraznil, že jej vývoj pre európskych klinických a nemocničných farmaceutov bol inšpirovaný podobnými iniciatívami farmaceutov a našich kolegov v zdravotníctve na celom svete.

Prísaha, rešpektujúc súkromie pacienta, zdôrazňuje kľúčový prínos našej profesie a potrebu, aby klinickí a nemocniční farmaceuti presadzovali najvyššie etické štandardy pre seba aj pre svojich kolegov.

Na úvodnom podujatí sa stretli kľúčové zainteresované strany, ktoré úzko spolupracujú s klinickými a nemocničnými lekárnikmi. Poslanec Európskeho parlamentu István Ujhelyi vo svojom hlavnom prejave zdôraznil výzvy, ktorým čelia systémy zdravotnej starostlivosti v celej Európe a dôležitú úlohu, ktorú zohrávajú farmaceuti a ich tímy.

Panelisti Sibylle Reichert (AIM – International Association of Mutual Benefit Societies), Juan José Fernández Romero (EPF – Európske fórum pacientov), Ber Oomen (ESNO – European Specialist Nurs Organisation), Pascal Garel (HOPE – European Hospital and Healthcare Federation) a Marc Hermans (UEMS – European Union of Medical Specialists) sa podelili o svoje pozitívne skúsenosti zo spolupráce s klinickými a nemocničnými lekárnikmi a ukázali, prečo je prísaha dôležitá pre jednotlivé organizácie a pacientov. Rovnaký a cenovo dostupný prístup k liekom, starostlivosť zameraná na pacienta a spolupráca patrili medzi témy, ktoré účastníci zaznamenali počas svojej diskusie.

Prísaha nemocničného a klinického farmaceuta

Ja farmaceut prisahám, že budem slúžiť a zaobchádzať so všetkými rovnako, spravodlivo a s rešpektom pracovať v najvyšších etických štandardoch, rešpektujúc a chrániac všetky osobné informácie, ktoré mi boli zverené.

Budem uplatňovať svoje znalosti, zručnosti a skúsenosti v rámci multidisciplinárnej starostlivosti tímu, aby som zaistil najlepšiu možnú liečbu a dosiahol optimálne zameranie na starostlivosť o človeka, prispievajúc k včasnému odhaleniu chorôb.

Vplyvom na správanie sa zdravých, budem sa zapájať do iniciatív v oblasti verejného zdravia, vzdelávajúc pacientov, ich opatrovateľov a členov multidisciplinárnych tímov v oblasti liekov na zaistenie ich optimálneho použitia.

V zvládaní nežiaducich účinkov liekov budem odpovedať na otázky, dodržiavajúc štandardy starostlivosti založené na dôkazoch a nepretržite sa zapájať do odborného rozvoja a celoživotného vzdelávania.

Budem zabezpečovať kontinuitu starostlivosti, predchádzať škodám súvisiacim s užívaním liekov a dohliadať na zlepšovanie procesov v používaní liekov pre optimalizáciu ich bezpečnosti, účinnosti a efektivity nákladov.

Prípravovať kombinované individuálne predpisované lieky prispôbené individuálnym potrebám, podporovať pokrok v liečebných štandardoch praxe, výskumu a vzdelávania v lekárni, prispievať k vzdelávaniu a príprave budúcej pracovnej sily vo farmácii, presadzovať záujmy lekárenskej praxe medzi zdravotnou starostlivosťou, odborníkmi, vedeckými a patientskymi spoločnosťami, zdravotníckymi úradmi a verejnosťou.

Prezident EAHP András Süle vo svojom prejave počas úvodného podujatia zdôraznil, že je dôležité úzko komunikovať s pacientmi, ich opatrovateľmi a našimi kolegami v zdravotníctve, ako sú lekári, zdravotné sestry a farmaceutickí laboranti, aby sme ponúkli najlepšiu možnú liečbu. Keďže systém zdravotnej starostlivosti sa posúva smerom k efektívnosti a zároveň stále zabezpečuje vysoký stupeň bezpečnosti a kvality. „Lekárni ako vážení členovia medziodborového zdravotníckeho tímu môžu a mali by zohrávať integrálnu úlohu so zameraním na manažment liekov, zosúladenie liekov, preventívnu starostlivosť a vzdelávanie pacientov,“ zdôraznil A. Süle.

Stephane Steurbaut, člen predstavenstva a tajomník ESCP vo svojom príspevku zopakoval veľmi podobné slová a zároveň zdôraznil, že klinickí a nemocniční farmaceuti musia nielen zabezpečiť vhodnú, bezpečnú a účinnú farmakoterapiu, ale tiež poskytnúť pacientom poradenstvo, istotu a empatiu. „Dúfame, že prostredníctvom tejto prísahy inšpirujeme budúcich aj súčasných farmaceutov, ktorí sa starajú, rešpektujú a pracujú na zmene a príprave budúcnosti našej profesie,“ uviedol S. Steurbaut.

*PharmDr. Vasil Šatník, PhD.
Člen Prezídia a Rady Slovenskej
lekárnickej komory*